

دوشنبه 19 آبان 1393 - 16 محرم 1436 - 10 نوامبر 2014

اعدام دکتر «حسین فاطمی» وزیر امور خارجه دولت دکتر مصدق (1333 ش)...

* 19 آبان درگذر تاریخ

* اعدام دکتر «حسین فاطمی» وزیر امور خارجه دولت دکتر مصدق (1333 ش)

اشاره

دکتر سیدحسین فاطمی در سال 1296 ش در نائین به دنیا آمد. در سال 1315 به همراه برادرش وارد کارهای مطبوعاتی شد و تا سال 1324 در روزنامه باختر فعالیت نمود. وی سپس برای تحصیل در فن روزنامه نگاری عازم اروپا گردید و در بازگشت در سال 1328، روزنامه باختر امروز را تأسیس کرد. دکتر فاطمی پس از مدتی به همراه دکتر محمد مصدق رهبری جبهه ملی را بر عهده گرفت و توسط روزنامه خود، افکار و عقائد جبهه ملی را انتشار می داد. او پس از نخست وزیری دکتر مصدق، در ابتداء به معاونت سیاسی و پارلمانی دولت و نمایندگی مجلس شورای ملی رسید و سپس در مهر 1331 عهده دار وزارت امور خارجه گردید. از جمله کارهای اساسی او در وزارت امور خارجه، قطع رابطه سیاسی با انگلستان، بستن سفارت انگلیس در تهران و کنسولگری های آن دولت استعمارگر در شهرستان ها بود.

دکتر فاطمی به عنوان وزیر امور خارجه دولت دکتر مصدق و مدیر روزنامه «باختر امروز»

و از مخالفان سیاست های استعماری انگلستان، پس از کودتای آمریکایی

28 مرداد 32 و برکناری دولت دکتر مصدق، تحت تعقیب مأموران رژیم شاه قرار گرفت. وی سرانجام پس از هفت ماه اختفاء، در اسفند 1332 دستگیر و در حالی که بر اثر ضربات وارد شده به او، توان تکان خوردن نداشت در دادگاه حاضر شد.

دکتر فاطمی در نهایت به اعدام محکوم گردید و این حکم در 19 آبان 1333 ش به مرحله اجراء درآمد. وی از همان

سال های نخستین روزنامه نگاری، با

رضا خان و خانواده پهلوی مبارزه می کرد و از آنان انتقاد می نمود. از این رو همیشه مغضوب دربار بود تا این که پس از کودتای 28 مرداد، فرصت تصفیه به دست دربار افتاد و او را از سر راه برداشتند.

* ژنرال دوگل رئیس جمهور سابق فرانسه در اثر سکته قلبی در 80 سالگی درگذشت (1349 ش)

* به رسمیت شناخته شدن ملت فلسطین در سازمان ملل متحد (1354 ش)

اشاره

با قطعنامه مهمی که سازمان ملل متحد تصویب کرد، مردم فلسطین به عنوان یک ملت باید حقوق، اراضی و اموال خود را به دست آورند و سازمان آزادیبخش فلسطین با حقوق مساوی در هر کنفرانس صلح خاورمیانه شرکت کند. در این قطعنامه، صهیونیسم،

یک نوع تبعیض نژادی قلمداد شده است. ایران به قطعنامه فلسطین رأی موافق داد و نماینده اسرائیل، قطعنامه سازمان ملل را پاره پاره کرد.

نماینده آمریکا اخطار کرد که

کنگره آمریکا از سازمان ملل انتقام خواهد گرفت و

مجلس سنای آمریکا خواستار تجدید نظر در روابط آمریکا و سازمان ملل شد.

* طرح کی سینجر در تهران

به شرح زیر فاش شد (1352 ش)

اشاره

برقراری آتش بس مطمئن، مبادله اسیران جنگی، مذاکرات مصر و سوریه و اسرائیل در ژنو، عقب نشینی اسرائیل از سینا و غرب سوئز، باز شدن باب المندب، تخلیه اراضی اشغالی اعراب، تشکیل یک تمامیت فلسطینی در غرب اردن، بیت القدس پایتخت مشترک فلسطین و اسرائیل است.

* اعلام فضای باز سیاسی توسط رژیم شاه (1355 ش)

اشاره

پس از پیروزی حزب دموکرات آمریکا به رهبری جیمی کارتر، از آنجا که او تز حمایت از حقوق بشر را اعلام کرده بود، تصمیم گرفت تا این نمایش تبلیغاتی را به صورت عینی در کشورهای وابسته ای مثل ایران به آزمایش بگذارد. به این ترتیب با اعلام

فضای باز سیاسی و حقوق بشر، صحنه سیاسی - اجتماعی و اقتصادی ایران، یکباره از سمت شاهنشاهی ناب که اصالت ملیت ایرانی آن روز را نشان می‌داد به سوی کارتر گرایی خالص که نشانگر وابستگی صد در صد بود، چرخش یافت و بار دیگر ایران، قربانی شیوه‌های تبلیغاتی آمریکا و حل مشکلات داخلی سردمداران این کشور امپریالیستی گردید. کارتر نیز همچون کندی رئیس جمهور قبلی، به این نتیجه رسیده بود که ادامه سیاست سلطه جویانه آمریکا در کشورهایی که زیر فشار استبداد داخلی و سلطه اختناق آور آمریکا به نقطه انفجار رسیده است، امکان‌پذیر نیست و آمارها نشان می‌داد که عصیان این ملت‌ها چون آتش زیر خاکستر، با هر بهانه‌ای می‌تواند شعله ور گردد. اعلان فضای باز سیاسی در حقیقت پاسخ مثبت محمدرضا پهلوی به کارتر بود که تحولاتی در وضع زندان‌ها و زندانیان سیاسی به وجود آورد. همچنین، تغییراتی ظاهری در این زمینه‌ها برای نمایش به نمایندگان صلیب سرخ جهانی و عفو بین المللی ایجاد گردید و بخشی از محدودیت‌ها و فشارها علیه پخش اعلامیه‌ها، نوارها و رساله‌های عملیه

امام خمینی(ره) برداشته شد. سیاست فضای باز سیاسی، نه تنها رژیم شاه را به اهداف سیاسی خود نائل نکرده و تشنج و خشم ملت را نزوده بود، بلکه مشکلات جدیدی نیز بر انبوه مشکلات حل نشده قبل افزود، تا این که زمینه‌ای حیاتی برای پیروزی نهضت اسلامی و سقوط رژیم پهلوی، در بهمن 1357 پدید آورد.

* انعقاد قرارداد تسلیحاتی

یک میلیارد دلاری میان عراق

و فرانسه در جریان جنگ

(1360 ش)

اشاره

دولت فرانسه از ابتدای شروع جنگ، حمایت وسیع و همه جانبه‌ای از عراق به عمل می‌آورد و در طول جنگ، این حمایت ابعاد وسیع‌تری یافت. در این میان، فرانسه از اعطای هر گونه کمک و وام برای خریدهای تسلیحاتی عراق فروگذار نمی‌کرد به طوری که طی سال‌های بعد، دولت فرانسه حدود پنج میلیارد دلار وام دیگر در اختیار بغداد گذاشت و به این ترتیب به بزرگترین شریک اروپایی عراق تبدیل شد. این اقدامات در حالی بود که پاریس همواره از پرداخت بدهی یک میلیارد دلاری خود به جمهوری اسلامی ایران طفره می‌رفت.

* 16 محرم درگذر تاریخ

* تدوین تاریخ اسلامی

در عهد خلیفه ی دوم (16 ق)

اشاره

در عصر خلیفه‌ی دوم برخی از استانداران و برخی از دورانیشان مدینه لزوم انتخاب تاریخی ویژه برای مسلمانان را به اطلاع خلیفه رسانیدند.

عمر بن خطاب که دو سال و نیم از خلافت‌اش می‌گذشت، تصمیم گرفت برای مسلمانان تاریخ ویژه‌ای ترتیب دهد. به همین جهت تعدادی از صاحب‌نظران مهاجر و انصار را گردآورد و با آنان درباره‌ی تدوین تاریخ اسلامی مشورت و گفت‌وگو کرد.

امیر مؤمنان علی بن ابی طالب(ع) نیز که در آن جمع حضور داشت، پیشنهاد کرد: به خاطر اهمیت هجرت پیامبر اسلام (ص) از مکه به مدینه‌ی منوره، هجرت آن حضرت را مبدأ تاریخ قرار بدهند. غیر از آن حضرت، برخی از حاضران، تولد پیامبر(ص)، برخی سال بعثت آن حضرت و برخی سال رحلت آن حضرت را پیشنهاد کرده بودند.

همچنین بعضی‌ها تاریخ رومی (میلادی) و عده‌ای هم تاریخ فارس (فرس قدیم) را پیشنهاد نمودند. ولی عمر بن خطاب پیشنهاد امیر مؤمنان علی بن ابی‌طالب(ع) را اصلح دانست و همان را تأیید کرد و بنا گذاشت که هجرت پیامبر(ص) مبدأ تاریخ اسلامی باشد. پس از آن درباره‌ی ابتدای سال قمری که از چه ماهی آغاز گردد، گفت‌وگو شد. در این باره هم نظرهای گوناگونی ارائه گردید.

برخی به خاطر اهمیت ماه رمضان، ابتدای رمضان را و برخی به خاطر اهمیت حج، اوّل ذی‌حجه را و برخی ماه رجب را که در عصر جاهلیت اهمیت ویژه‌ای در نزد عرب‌ها داشت و عثمان بن عفان، ماه محرم را به خاطر این که نخستین ماه حرام است، پیشنهاد نمودند. عمر بن خطاب پیشنهاد عثمان را پذیرفت و دستور داد که نخستین ماه سال قمری را از محرم آغاز کنند.

* شکست «امیر عبدالقادر الجزائری» در برابر استعمارگران فرانسوی (1260 ق)

اشاره

امیرعبدالقادر الجزائری پس از 15 سال مبارزه‌ی پی‌گیر علیه استعمارگران فرانسوی، سرانجام دستگیر شد.

از جمله عوامل شکست امیر عبدالقادر، این بود که در داخل الجزائر پایگاهی برای استقرار و مبارزه نداشت، زیرا سراسر کشور تحت اشغال فرانسویان بود در نتیجه عبدالقادر ناچار گردید، در مناطق مرزی الجزائر و مراکش با فرانسویان مبارزه کند. ولی حاکم مراکش نیز که تحت سلطه‌ی فرانسویان بود، پس از چندی به امیر عبدالقادر، اجازه‌ی استفاده از مناطق مرزی مراکش را نداد و

او را از خاک این کشور بیرون راند. این موضوع باعث شد که فرانسویان بتوانند امیر عبدالقادر را که در اندیشه‌ی ایجاد حکومتی یکپارچه و مستقل در سراسر شمال آفریقا و بیرون راندن استعمارگران از الجزائر بود شکست دهند. عبدالقادر 9 سال در زندان فرانسه بود و سپس وی را به شرط آن که به کشورش باز نگردد، آزاد کردند.

* گشایش سومین مجلس قانونگذاری در ایران (1333ق)

اشاره

در آذرماه 1293 (16 محرم 1333)

دوره سوم قانونگذاری با نطق سلطان احمدشاه قاجار گشایش یافت و مؤتمن‌الملک (میرزا حسین‌خان پیرنیا) به ریاست مجلس برگزیده شد. در این زمان، ایران عرصه رقابت شدید دولت‌های خارجی بود. طرفین جنگ - متحدین و متفقین - با تمام قوا می‌کوشیدند توازن قوا را در ایران به نفع خود تغییر دهند.

* درگذشت حاج «سید مهدی خوانساری» عالم مسلمان (1391 ق)

* 10 نوامبر درگذر تاریخ

* تولد «فیلیپ برونل‌سکی» هنرمند برجسته ایتالیایی (1375م)

* تولد «یوهان شیلر» نویسنده و ادیب برجسته آلمانی (1759م)

* مرگ «مصطفی کمال آتاتورک» نخستین رئیس‌جمهور لائیک ترکیه (1938م)

* استعفای «تریگوه لی» اولین دبیر کل سازمان ملل متحد (1952م)

* محکومیت صهیونیسم به عنوان شکلی از نژادپرستی در سازمان ملل متحد (1975م)

* مرگ «لئونید برژنف»

رهبر پیشین اتحاد جماهیر شوروی سابق (1982م)

* درگذشت «یاسر عرفات» رئیس تشکیلات خودگردان فلسطین (2004م)